

BIEŽĀK PIEĻAUTĀS KĻŪDAS

DIAGNOSTICĒJOŠAIS DARBS

9. KLASE

2021. GADS

LASĪTPRASME

1. CITĒ, NEVIS FORMULĒ DOMU SAVIEM VĀRDIEM.

Uzraksti secinājumu, kāpēc tulkotāja izmanto vārdnīcas! (2.)

Tulkot no somugru valodām ir grūtāk, jo somugru valodai nav ne dzimtes, ne nākotnes

Par ko tulkotājs ir atbildīgs? (5.)

Tulkotājs ir atbildīgs par izsveru un jāizsāp, no kā atteikties

Kā M. Grīnberga panāk valodas bagātību savos tulkojumos? (7.)

Spēlējoties ar izloksnēm

2. GRŪTĪBAS FORMULĒT SECINĀJUMUS, TRŪKST LOĢIKAS.

Uzraksti secinājumu, kāpēc tulkotāja izmanto vārdnīcas! (2.)

Ir ļoti jādomā rakstnieka nodomi.

Dažkārt somu rakstītā grāmatā galveno varoņu dzimums parādās beigās.

Kuru no somugru valodu raksturīgākajām īpatnībām vēl bez vārda beigu noraušanas var saskatīt šajā citātā: «Kas tas i, ka visi taga grib sieviešus apcirpt?» (3.)

Tajā teikumā vārdiem nav noteikts dzimums.

Vārdam „sieviešus” nav dzimuma.

3. GRŪTĪBAS FORMULĒT PROBLĒMU.

Kuras ir divas aktuālas problēmas īpašvārdu atveidē latviešu valodā? (6.)

Sociālie tīkli

Lietojot sociālos tīklus, pamazām izzūd prasme locīt personvārdus.

Latviešu valodas vārdu nozīmes

4. GRŪTĪBAS SAGĀDĀ TEKSTA IZPRATNES UZDEVUMI, KUIROS IR PĀRNEŠTAS NOZĪMES VĀRDI VAI ZEMTEKSTS. VĒROJAMA VAI NU NEIZPRATNE, VAI NEIEDZIĻINĀŠANĀS.

Paskaidro, kā tu saproti teikto: «Četru ceļu krustojuma» ievads dažos tulkojumos ir nodevīgāks nekā somu oriģināls.» (4.)

„Katrs cilvēks var izvēlēties savu ceļu, pa kuru doties. Šie ceļi ir tie, kuri parāda, kur doties.”

„Somu valodā var vairāk izteikties, tulkotāji nevar pārgalvīgi izdarīties.”

5. FORMULĒ DOMU VIENĀ PALĪGTEIKUMĀ

Uzraksti secinājumu, kāpēc tulkotāja izmanto vārdnīcas! (1.)

Jo tas palīdz atcerēties un saprast to, ko tulkotāja ir aizmirsusi.

6. RETĀK LIETOTI JĒDZIENI, KURI NAV IKDIENAS VĀRDU KRĀJUMĀ, IR VIENALDŽĪGI, LĪDZ AR TO TRŪKST IZPRATNES ŠO VĀRDU LIETOJUMĀ, TIE TIEK LIETOTI PAVIRŠI. ŠO PROCESU PASTIPRINĀJA ATTĀLINĀTĀ MĀCĪŠANĀS.

DZIMTE – DZIMTA - DZIMUMS

Kuru no somugru valodu raksturīgākajām īpatnībām vēl bez vārda beigu noraušanas var saskatīt šajā citātā: «Kas tas i, ka visi taga grib sieviešus apcirpt?» (3.)

Visi vārdi lietoti vīriešu ~~dzimtā~~.

Visi vārdi lietoti vīriešu dzimtē.

Somugru valodā nav dalīta sieviešu un vīriešu ~~dzimta~~.

Somugru valodā nav dalīta sieviešu un vīriešu dzimte.

7. VALODNIECĪBAS TERMINU NEZINĀŠANA

TIEK IZRAKSTĪTI VISI SVEŠVĀRDI VAI VĀRDI, KURU NOZĪME NAV SKAIDRA.

Atrodi Maimas Grīnbergas atbildē uz 4.jautājumu trīs ar valodniecību saistītus terminus un izraksti tos! (10.)

~~*Friča Bārdas vārdi*~~

~~*Tradīcija*~~

~~*Īpašvārdi, nominatīvs, deklinēšana u.c.*~~

8. NEPROT PAMATOT DOMAS. IZMANTO PALĪGTEIKUMU, KAS SĀKAS AR JO VAI TĀPĒC KA, TOMĒR PAMATOJUMS IR FORMĀLS, TAJĀ PIETRŪKST LIKUMSAKARĪBU.

Izvēlies vienu no jautājumiem un uzraksti pamatotu viedokli! (13.)

„ Manuprāt, grāmatu „Svina garša” vajadzētu tulkot citās valodās, jo šis romāns atspoguļo karu.”

„ Es domāju, ka latviešu valodas grāmatas ir ļoti svarīgi tulkot citās valodās. Es nezinu kādu konkrētu grāmatu, kura nav pārtulkota, kuru vajadzētu, bet es teiktu, ka populāras grāmatas ir jātulko.”

„ Manuprāt, grāmatu „Melnais akmens” vajadzētu iztulkot citās valodās, jo šī grāmata stāsta par cilvēku.”

SECINĀJUMI

- Attālinātā procesa laikā daudz mazāk tiek pilnveidots vārdu krājums.
- Neesot klasē, progresē, lielākoties, tikai motivēti skolēni.
- Jo mazāk tiešsaistes stundu, jo mazāka iespēja sistemātiski izsekot skolēnu lasītprasmes attīstībai.
- Nepieciešams pastiprināti strādāt ar lasītprasmes uzdevumiem, lai pilnveidotos vārdu krājums, teksta izpratne, attīstītos zemteksta un pārnestas nozīmes uztvere.
- Būtiska ir uzdevumu daudzveidība, lai neizveidojas viena stratēģija.
- Atlasot tekstus, meklēt vecumposmam aktuālo, interesanto, būtisko, bet reizē arī audzinošo un bagātinošo.
- Maksimāli veicināt daiļliteratūras lasīšanu, tādējādi veicinot visu jau minēto prasmju attīstību.

RUNĀTPRASME

SKOLĒNI, KURI IZVĒLAS TEMATU, KAS VIŅUS INTERESĒ VAI KAS IR PĒTĪTS
KĀDĀ NO MĀCĪBU PRIEKŠMETIEM VAI PATSTĀVĪGI, SPĒJ VEIDOT
VEIKSMĪGU PAMATOJUMU.

- *Es un ielu fotogrāfija.*
- *Kāpēc man interesē modernā kaligrāfija.*
- *Mana nākotnes profesija – programmēšana.*
- *Jāšanas sports manā dzīvē.*

VISPĀRĪGI TEMATI TRAUČĒ SATURISKI SASAISTĪT AKTUALITĀTI VAI INTERESI AR IZVĒLĒTO MATERIĀLU.

- *Skeitbola vēsture.*
- *Emisijas gāzes.*
- *Tehnoloģijas nākotnes kosmosam.*
- *Par laimi.*

KĻŪDAS

1. Skolēniem grūti veidot argumentāciju (punktu samazinājums ir lielākoties šajā sadaļā).
2. Gandrīz visu skolēnu valodā sadzirdamas parazītskaņas (ē, un ...).
3. Izteiktais viedoklis bieži ir formāls, frāžains un nedabisks.
4. Mēdz atšķirties runas stils no valodas stila, kāds tiek uzmanots jautājumu un atbilžu sadaļā.
5. Lai gan vienmēr tiek veidots ievads un nobeigums, ne vienmēr tas ir dabisks.

IETEIKUMI

1. Veidot sadarbību starp vairāku mācību priekšmetu skolotājiem, tā radot skolēniem iespēju runāt par tematiem, kuri viņus interesē.
2. Klasē veidot situācijas, kurās jārunā, lai runas struktūra būtu dabiska.
3. Ikdienā un stundās veidot uzdevumus ar apzināti atrastu intrigu un problēmu, lai radītu nepieciešamību pamatot rīcību vai domas un praktizētu loģisku argumentāciju.

VALODAS SISTĒMAS IZPRATNE

1. GRŪTĪBAS SAPRAST PĀRNESTO NOZĪMI.

Tekstā vairākkārt izmantotas pēdiņas. Aizpildi tabulu, minot trīs dažādus nosacījumus to lietojumam! (14.)

«pasaules karte»- ~~īpašvārds vai lietas nosaukums~~

«pasaules karte» - pārnestas nozīmes lietojums

2. VĀJAS LASĪTPRASMES DĒĻ NESPĒJ IZSECINĀT, KAS IR „ČETRU CEĻU KRUSTOJUMS”.

Tekstā vairākkārt izmantotas pēdiņas. Aizpildi tabulu, minot trīs dažādus nosacījumus to lietojumam!
(14.)

«Četru ceļu krustojums» - ~~dažādas tulkošanas opcijas, izteiciens~~

«Četru ceļu krustojums» - grāmatas nosaukums

3. ĪPAŠĪBAS VĀRDA AR NOTEIKTO GALOTNI LOCĪŠANA.

Veido un ieraksti iederīgas vārdu formas no piedāvātajiem vārdiem! (16.)

Mašīntulkošanā teksts tradicionāli tiek tulkots _____ valodā. *literārais*

literārā valoda – kur? ~~literārā~~-valodā

literārā valoda – kur? literārajā valodā

4. ĢENITĪVA LOCĪJUMA LIETOJUMS SAISTĪBĀ AR APSTĀKĻA VĀRDU **DAUDZ**.

Veido un ieraksti iederīgas vārdu formas no piedāvātajiem vārdiem! (16.)

Bezmaksas tulkošanas _____ ir daudz, tās paredzētas gan „Android” ierīcēm, gan „Apple” modeļos lietotajai operatīvajai sistēmai. *lietotne*

lietotnes ir daudz

lietotņu ir daudz

5. JAUC DARBĪBAS VĀRDU FORMU VEIDOŠANU, KURI NEBEIDZAS AR IZSKAŅĀM -ĪT,- ĪTIES.

Veido un ieraksti iederīgas vārdu formas no piedāvātajiem vārdiem! (16.)

Daudzi cilvēki izvēlas mašīntulkošanas iespējas, jo _____, ka neprot pat populārākās no svešvalodām. *kaunēties*

kaunēties – viņi kaunā̄s

kaunēties – viņi kaunas

6. VĀRDU UN UZVĀRDU LOCĪŠANA.

Veido un ieraksti iederīgas vārdu formas no piedāvātajiem vārdiem! (16.)

Skolēnam _____ arī noder bezmaksas
tulkošanas platforma kā palīglīdzeklis ķīniešu valodas apgūvē. *Markuss Straume*

MARKUSS STRAUME – ~~MARKUM STRAUMEI~~

MARKUSS STRAUME – MARKUSAM STRAUMEM

7. VĀRDA FORMAS VEIDOŠANA NO *PATS* UN *REIZE*.

Veido un ieraksti iederīgas vārdu formas no piedāvātajiem vārdiem! (16.)

Latvijā _____ populāra kļuvusi valsts pārvaldes tehnoloģiju platforma „Hugo.lv”. *pats un reize*

~~patreiz~~

~~pašā reizē~~

~~pats un reizēm~~

pašreiz

8. DARBĪBAS VĀRDA LIETOŠANA PAVĒLES IZTEIKSMĒ.

Veido un ieraksti iederīgas vārdu formas no piedāvātajiem vārdiem! (16.)

MĀCĪTIES -

mācāties

mācaties

mācoties

mācieties!

9. NEATPAZĪST TEIKUMĀ VISAS SINTAKTISKĀS KONSTRUKCIJAS. KĀDS KOMATS PALIEK NEIELIKTS VAI IR IELIKTS PAR DAUDZ. KOMATU LIETOJUMAM NAV PAMATA.

Saliec pieturzīmes! (17.)

Tulkotājus var uzskatīt par grāmatu viltotājiem, jo viņi piepilda grāmatnīcas un bibliotēkas, !!! ar kopijām un atdarinājumiem.

Tulkotājus var uzskatīt par grāmatu viltotājiem, jo viņi piepilda grāmatnīcas un bibliotēkas ar kopijām un atdarinājumiem.

10. VIENLĪDZĪGU PALĪGTEIKUMU ATPAZĪŠANA UN ATDALĪŠANA, KĀ ARĪ VAIRĀKU PALĪGTEIKUMU PRECĪZA ATDALĪŠANA VIENA TEIKUMA ROBEŽĀS.

Saliec pieturzīmes! (17.)

Balvas vajadzīgas, lai pateiktu paldies tiem, kas kaut ko labu izdarījuši, un, lai parādītu savu veikumu plašākai sabiedrībai.

Balvas vajadzīgas, lai pateiktu paldies tiem, kas kaut ko labu izdarījuši, un lai parādītu savu veikumu plašākai sabiedrībai.

11. VEIDOJOT TEIKUMUS PĒC NOSACĪJUMIEM, IR SKOLĒNI, KURIEM GRŪTĪBAS SAGĀDĀ PRIEVĀRDA DĒĻ SAISTĪJUMS AR DEKLINĒJAMU VĀRDU.

Raksti teikumus, ievērojot nosacījumus! (18.)

Uzraksti saliktu sakārtotu teikumu, iesaistot prievārdu **dēļ** saistījumā ar lietvārdu **sausums**!

Kārlis izbauda silto laiku, bet Beāte nav sajūsmā ~~dēļ sausuma~~.

Kārlis izbauda silto laiku, bet Beāte nav sajūsmā sausuma dēļ.

12. SALIKTĀ PAKĀRTOTĀ TEIKUMĀ, KUR VIRSTEIKUMĀ JĀBŪT IZTEIKTAM JAUTĀJUMAM, TIEK IZMANTOTA TIEŠĀ RUNA.

Raksti teikumus, ievērojot nosacījumus! (18.)

Uzraksti saliktu pakārtotu teikumu, kur virsteikumā izteikts jautājums!

~~«Kur ir jāiet?»~~ Anna jautāja, lai neiekultos nepatikšanās.

Vai maz Anna zināja, kur viņai bija jāiet?

RAKSTĪTPRASME

INTERPUNKCIJA

Netiek atdalīti:

- palīgteikumi,
- divdabja teicieni,
- savrupinājumi.

ORTOGRĀFIJA

Valodas vai tautības rakstīšana ar lielo sākuma burtu teikuma vidū

Latvijā dzīvo ~~Latvieši, Krievi, Vācieši.~~

Latvijā dzīvo latvieši, krievi, vācieši.

Vārda zina un nezina rakstīšana bez galotnes

Cilvēki bieži ~~nezin~~, kā ir pareizi.

Cilvēki bieži nezina, kā ir pareizi.

ORTOGRĀFIJA

Tiek jaukti kopā un atsevišķi rakstāmi vārdi, piem.,

tā pat, ik katrs, netikai

Es protu zīmēt ~~tā pat~~ kā Gustavs. // **Tāpat** es protu zīmēt. (salīdzinājums)

Tāpat es protu zīmēt. // Tā pat es protu zīmēt. (apstāklis)

STILS

Liekvārdība

Ir jāpārzin sava valoda, je lai citiem mācītu, kā pareizi runāt.

Ir jāpārzina sava valoda, lai varētu citiem mācīt, kā pareizi runāt.

Personu vietniekvārda *viņš* izmantošana nevietā.

Es zinu šo valodu, un man ~~viņa~~ patīk.

Es zinu šo valodu, un man tā patīk.

STILS

Norādāmā īpašības vārda **šo** izmantošana, neatklājot precīzu autora domu.

Ar **šo** es esmu saskāries. **Ar ko saskāries?**

Jebkurš, kurš lasa **šo**, var man piekrist. **Ko lasa?**

STILS

Datīva formas *man* aizstāšana ar *priekš manis*.

Izvēlējos šo valodu, jo tā ~~priekš manis~~ ir svarīga.

Izvēlējos šo valodu, jo tā man ir svarīga.

Tiek jaukts saikļa *ka* un apstākļa vārda *kad* lietojums.

Es zināju, ka Juris atbrauks brīvdienās. (ko zināju?)

Es zināju, kad Juris atbrauks. (cikos atbrauks?)

DAŽI IETEIKUMI

KRUSTVĀRDU MĪKLA

	1.						
	P						
	A			2.			
1.	Š	Ī		Z			
	R			I			
	E			N			
2.	I	K	K	A	T	R	S
	Z						

HORIZONTĀLI

1. **Norādāmais** vietniekvārds sieviešu dzimtē.

2. **Nenoteiktais** vietniekvārds vīriešu dzimtē.

VERTIKĀLI

1. Vārds, kas veidots no pats un reize.

2. **Darbības** vārda zināt 3. personas tagadnes forma.

PAREIZRAKSTĪBAS SIENA

(Sadarbība ar mākslas skolotāju)

Katram skolēnam jāuzraksta vārds grafiti stilā.

Uzdevumu var veikt uz lapas vai uz sienas.

PAŠREIZ

ISTABA

ZINA

ALBUMS

IKKATRS

PAVĒLES IZTEIKSME

Iesākam rītu ar vingrošanu! Ja skolotājs nosauc vārdu pavēles izteiksmē, tad skolēni izdara šo kustību, ja skolotājs nosauc darbības vārdu vienkāršās tagadnes īstenības izteiksmē, skolēni nepilda šo kustību. Ja kāds kļūdās, tad šim skolēnam jādod ķīla.

Pieceļaties!

Atveriet grāmatu!

Paņemiet pildspalvu!

Aizveriet acis!

Izstiepiet rokas uz priekšu!

Atveriet acis.

Nolieciet pildspalvu pa labi!

SALIEC TEIKUMUS

SALIEC TEIKUMUS UN PIERAKSTI BURTNĪCĀ!

NEAIZMIRSTI SALIKT PIETURZĪMES!

,PROTAMS,	,KAD ATNĀKS DRAUGI	KLAUNI
MĒS SPĒLĒSIM SPĒLES	VIŅI	IR MANI DRAUGI
MAN	,IESPĒJAMS,	BŪS JĀPALIEK PĒC STUNDĀM
DOMĀDAMI PAR BĒRNU VESELĪBU,	DODAS STRĀDĀT ARĪ UZ SLIMNĪCĀM	FIZKULTŪRAS SKOLOTĀJS
VIENMĒR IR LABĀ FORMĀ	,EJOT UZ SKOLU,	MĒS PARASTI PĀRRUNĀJAM INTERESANTĀKOS NOTIKUMUS
,IESPĒJAMS,	JĀVECĀKI ATĻĀUS	LABĀKAIS FUTBOLISTS SKOLĀ
TAD NOTEIKTI AIZIEŠU TEVI APCIEMOT	MANS DRAUGS	ATKAL UZVARĒJA

Tiešā un pārnestā nozīme

(Sadarbība ar ķīmijas skolotāju)

Uzraksti dažādus ķīmiskos elementus un raksturo tos!

Tiešā nozīme	Raksturīgas iezīmes, īpašības	Pārnestā nozīme	Raksturīgas iezīmes, īpašības
Zelts	Vērtīgs, reti sastopams, iedzeltens, mīksts.	Zelta rokas	Prasmīgas, izveicīgas.
Svins	Tumšs, pelēks, smags, blīvs, indīgs, toksisks.	Svina garša	
Sudrabs			
Dzīvsudrabs			

Vārdu un uzvārdu locīšana

Lomu spēle

Katrs skolēns izvelk vienu lapiņu, uz kuras ir uzrakstīts viņa jaunais vārds, uzvārds un vienu lapiņu ar citu vārdu, uzvārdu. Skolēnam jāuzraksta citas personas vārds un uzvārds datīvā un novēlējums. Tad skolēni apmainās ar lapiņām un kopīgi izvērtē, vai vārds, uzvārds ir uzrakstīts pareizi.

1. Markuss Liepa
2. Ingus Egle
3. Dace Markus
4. Jānis Šimkus
5. Otto Krūze
6. Markus Bērzs
7. Kārlis Linkaits
8. Estere Klints

Ingus Egle	Novēlējums
Kam Ingum Eglem	Lai Tev priecīga diena!

Kahoot! Spēle – sintaktiskās konstrukcijas

Tie esam mēs- Čiekurellas bērni.

9

Kahoot!

0 Answer

▲ Teikumā ir iespraudums.

◆ Teikumā ir savrupināta pielikuma grupa.

● Teikumā ir divdabja teiciens.

■ Teikumā ir savrupināta apzīmētāja grupa.

Kahoot! Game PIN: 2600688

1/20

Tumsas vārdi, mani pamanījuši, brīnās.

1

0

0

0

Show media

▲ Teikumā ir pielikuma grupa.

◆ Teikumā ir paplašināts iespraudums.

● Teikumā ir divdabja teiciens.

■ Teikumā ir paskaidrojoša vārdu grupa.

Kahoot! Game PIN: 2600688

End game

MATERIĀLU VEIDOJA:
Ādažu Brīvās Valdorfa skolas latviešu valodas skolotājas Marika Hudobkina
un Inga Zemīte